

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 398/2014-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti DOPRAVNÁ SPOLOČNOSŤ s. r. o. Rožňava, Šafárikova 473, Rožňava, zastúpenej ADVOKÁT PIRČ, s. r. o., kpt. Nálepku 17, Košice, konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Jána Pirča, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 65/2014 a jeho uznesením z 24. apríla 2014, za účasti Krajského súdu v Košiciach, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti DOPRAVNÁ SPOLOČNOSŤ s. r. o. Rožňava, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 65/2014 a jeho uznesením z 24. apríla 2014 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 65/2014 z 24. apríla 2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti DOPRAVNÁ SPOLOČNOSŤ s. r. o. Rožňava, trovy konania v sume 340,90 € (slovom tristoštyridsať eur a deväťdesiat centov) na účet jej právneho zástupcu ADVOKÁT PIRČ, s. r. o., kpt. Nálepku 17, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júna 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti DOPRAVNÁ SPOLOČNOSŤ s. r. o. Rožňava, Šafárikova 473, Rožňava (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej ADVOKÁT PIRČ, s. r. o., kpt. Nálepku 17, Košice, konajúca prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. Jána Pirča, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 65/2014 a jeho uznesením z 24. apríla 2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“ a „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

„Sťažovateľ splnomocnil dňa 14. 02. 2014 advokátsku kanceláriu Advokát Pirč, s. r. o. (ďalej len AK), k právnemu zastupovaniu v súdnom konaní o vydanie predbežného opatrenia a náhradu škody proti E. D..., ktorá je konateľkou DOPRAVNEJ SPOLOČNOSTI s. r. o. Rožňava.

AK dňa 14. 02. 2014, v mene sťažovateľa vypracovala návrh na vydanie predbežného opatrenia, o určenie povinnosti zdržať sa udeľovania generálnej plnej moci, o ktorom

Okresný súd Rožňava rozhodol uznesením sp. zn. 10 Cb/3/2014-23, zo dňa 18. 03. 2014 tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol a náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Dňa 24. 03. 2014, AK v mene sťažovateľa vypracovala a odoslala Okresnému súdu Rožňava, odvolanie sa navrhovateľa/terajšieho sťažovateľa proti spomínanému uzneseniu súdu prvého stupňa, o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

O odvolaní rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením, v ktorom odvolanie odmietol a náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.“ (napadnuté uznesenie krajského súdu, pozn.)

Podľa názoru sťažovateľky napadnutým uznesením krajského súdu „bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie a právo na súdnu ochranu tým, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom“, z týchto dôvodov:

1. „Okresný súd Rožňava rozhodol o sťažovateľovom návrhu na vydanie predbežného opatrenia tak, že ho po preskúmaní uznesením zamietol ako neopodstatnený. Z tohto postupu je možné vyvodit' záver, že prvostupňový súd mal za to, že boli splnené všetky procesné podmienky, vrátane aktívnej legitímácie navrhovateľa/terajšieho sťažovateľa preto, aby sa predmetným návrhom zaoberal.

Navrhovateľ/terajší sťažovateľ voči tomuto prvostupňovému uzneseniu podal odvolanie a ako už bolo uvedené vyššie, odvolací súd sa odvolaním vôbec nezaoberal, keďže ho uznesením odmietol z dôvodu, že podľa jeho názoru odvolanie podala neoprávnená osoba...

Máme za to, že účastník ktorý bol aktívne legitimovaným na podanie návrhu na vydanie predbežného opatrenia, nutne musí byť aktívne legitimovaným aj na podanie odvolania voči uzneseniu o zamietnutí jeho návrhu na vydanie predbežného opatrenia...“

2. „Napadnuté uznesenie krajského súdu v Košiciach podľa nás nie je odôvodnené, preto je podľa nášho názoru nepreskúmateľné, arbitrárne, nepresvedčivé a nesplňa ani zákonné požiadavky stanovené v § 169 OSP, v spojení s § 157 ods. 2 OSP...

Krajský súd... nijako neodôvodnil, prečo sa odchýlil od názoru Okresného súdu Rožňava a neuznal aktívnu legitímáciu navrhovateľa/terajšieho sťažovateľa, ktorá dovtedy nebola spochybnená.“

3. «Ďalej poukazujeme na skutočnosť, že Krajský súd v Košiciach - ako odvolací súd odmietol odvolanie z dôvodu, že splnomocnenie AK na zastupovanie sťažovateľa bolo podpísané „len“ M. P. spoločníkom, a podľa spôsobu konania DS s. r. o. Rožňava, zapísaného v Obchodnom registri, konajú v mene spoločnosti dvaja konatelia (M. P. a E. D.) spoločne...

Avšak, ak bol odvolací súd toho názoru, že splnomocnenie udelené AK nespĺňa všetky náležitosti k tomu, aby advokátska kancelária mohla navrhovateľa/terajšieho sťažovateľa zastupovať, ide o odstrániteľný nedostatok v zmysle § 103 OSP. Zistenie odstrániteľného nedostatku má za následok, že súd je povinný vyzvať osobu oprávnenú na jeho odstránenie, v danom prípade na predloženie vyhovujúceho splnomocnenia.

... Krajský súd v Košiciach tým, že nespĺnil svoju povinnosť vyzvať na odstránenie odstrániteľného nedostatku účastníka konania, odňal mu možnosť konať pred súdom.»

Sťažovateľka ďalej uviedla, že „vzhľadom na skutočnosti uvádzané v predchádzajúcich častiach, považuje... za primerané, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie v celkovej výške 2.000,- Eur“.

Sťažovateľka sa domáha, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli porušené postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach.

Ústavný súd SR zrušuje uznesenie Krajského súdu v Košiciach, zo dňa 24. 04. 2014, sp. zn. 2 Cob/65/2014, právoplatné dňa 05. 05. 2014 a vracia mu vec na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 2.000 Eur.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu náhradu trov konania vo výške 340,90 eur s DPH, ktorá bude vyplatená na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

Uznesením č. k. II. ÚS 398/2014-12 z 23. júla 2014 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 65/2014 a jeho uznesením z 24. apríla 2014. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu krajského súdu na vyjadrenie k sťažnosti a zároveň ho vyzval, aby oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Na žiadosť ústavného súdu reagoval predseda krajského súdu v prípise sp. zn. 1 SprV/663/2014 z 8. augusta 2014, v ktorom okrem iného uviedol:

«Podľa výpisu z obchodného registra obchodnej spoločnosti DOPRAVNÁ SPOLOČNOSŤ s. r. o. Rožňava, Šafárikova 473. Rožňava, za uvedenú obchodnú spoločnosť konajú dvaja konatelia M. P. a E. D., ktorí konajú v mene spoločnosti tak, že písomnosti, ktoré zakladajú práva a povinnosti spoločnosti podpisujú vždy dvaja konatelia spoločne a to tak, že k písanému alebo tlačenému obchodnému menu spoločnosti pripoja svoj vlastnoručný podpis. Konatelia musia konať spoločne, aby išlo o platný právny úkon spoločnosti.

V spise je založené splnomocnenie pre zastupovanie žalobcu v konaní pred súdom, ktoré podpísal len jeden z konateľov M. P.

Ak prejav vôle smerujúci k zastupovaniu obchodnej spoločnosti podpísal len jeden z jej konateľov, a to napriek tomu, že v rozhodujúcej dobe bolo v obchodnom registri v súlade s obsahom spoločenskej zmluvy napísané, že: „Písomnosti, ktoré zakladajú práva a povinnosti spoločnosti podpisujú vždy dvaja konatelia spoločne a to tak, že k písanému alebo tlačenému obchodnému menu spoločnosti pripoja svoj vlastnoručný podpis“, nemožno takýto prejav vôle považovať za prejav vôle obchodnej spoločnosti, lebo nebol urobený spôsobom, ktorým koná štatutárny orgán spoločnosti (rozsudok NS ČR zo dňa 20. 8. 2002, sp. zn. 29 Odo/198/2002 uvedený v Zbierke rozhodnutí a stanovísk, ročník 2004).

Právne úkony postihnuté absolútnou neplatnosťou nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práv a povinnosti. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva priamo zo zákona (ex lége), pôsobí od začiatku (ex tunc) voči každému. Súd musí na túto neplatnosť

prihliadať, resp. musí z nej vyvodzovať dôsledky aj bez návrhu (ex officio) z úradnej povinnosti.

Takto v konaní postupoval aj odvolací súd. Bolo pochybením zo strany súdu prvého stupňa, že tento na absolútnu neplatnosť právneho úkonu neprihliadol.

Podľa § 218 ods. 1 písm. b) O. s. p., odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Z horeuvedených dôvodov považujem rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne.

Z obsahu ústavnej sťažnosti nie je možné ani dospieť k záveru, že ADVOKÁT PIRČ, s. r. o., kpt. Nálepku 17, Košice bol vôbec splnomocnený k podaniu ústavnej sťažnosti.

Považujeme za potrebné uviesť, že sa jedná o súkromnú obchodnú spoločnosť a je len vecou uvedenej obchodnej spoločnosti ako si táto upravila svoje vnútorné pomery vrátane konania menom spoločnosti.

Z horeuvedených dôvodov považujem ústavnú sťažnosť za neopodstatnenú.

Zároveň oznamujeme ústavnému súdu, že netrváme na tom, aby ústavný súd konal vo veci samej na verejnom pojednávaní a súhlasíme s upustením od neho (§ 30 ods. 2 zák. o ústavnom súde).»

Označené vyjadrenie krajského súdu ústavný súd zaslal na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska právnemu zástupcovi sťažovateľky a zároveň ho vyzval, aby sa vyjadril, či trvá na tom, aby sa vo veci sťažovateľky konalo ústne pojednávanie. V stanovisku právneho zástupcu sťažovateľky k vyjadreniu krajského súdu sa okrem iného uvádza:

„Vo vyjadrení KS KE, zo dňa 08. 08. 2014 (ďalej len vyjadrenie), sa opakujú dôvody, ktoré boli už uvedené v odôvodnení uznesenia Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2 Cob/65/2014, zo dňa 24. 04. 2014 a ktorým bolo odmietnuté odvolanie navrhovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava, sp. zn. 10 Cb/3/2014, zo dňa 18. 03. 2014, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie predbežného opatrenia...

Z podanej ústavnej sťažnosti, ako aj z odôvodnenia súdu prvého stupňa je dostatočne zrejmé, že sťažovateľka bola zastúpená spoločníkom, ktorý si v mene spoločnosti mienil uplatniť náhradu škody, podľa ustanovenia § 122 ods. 3 OBZ. Uvedené vyplýva aj zo znenia ústavnej sťažnosti, kde je M. P. označený ako spoločník konajúci v mene obchodnej

spoločnosti - sťažovateľky. Ide o špecifickú situáciu, kedy sa sťažovateľka domáhala ochrany práv voči svojej konateľke. Práve takýto prípad sa snažil zákonodarca riešiť ustanovením § 122 ods. 3 OBZ, keď v mene obchodnej spoločnosti výnimočne nebudú konať konatelia - voči ktorým si spoločnosť uplatňuje určité nároky, ale v týchto prípadoch bude za obchodnú spoločnosť konať ktorýkoľvek jej spoločník. Takáto formulácia predmetného ustanovenia je úplne logická, keďže nemožno reálne požadovať, aby obchodná spoločnosť, ktorá sa chystá žalobou uplatniť nároky voči svojmu konateľovi, bola nútená získať jeho súhlas k takémuto postupu.

Ak mal KS KE zato, že sťažovateľka - predtým navrhovateľka, nie je od počiatku aktívne legitimovaným subjektom konania, mal zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa. Odmietnutím odvolania bez toho, aby súčasne bolo zrušené rozhodnutie súdu prvého stupňa má za následok, že rozhodnutie súdu prvého stupňa sa stáva právoplatnými a vykonateľnými, hoci podľa názoru KS KE sa od počiatku nemalo v tejto veci konať a vec mala byť odmietnutá, keďže sťažovateľka - vtedajšia navrhovateľka nebola aktívne legitimovaným subjektom.

Postup a rozhodnutie KS KE vytvára stav právnej neistoty, keďže na prvom stupni podľa súčasného stavu boli všetky procesné náležitosti splnené a bolo vydané meritórne rozhodnutia ktoré sa fakticky stalo právoplatným a vykonateľným, avšak za nezmeneného procesného stavu nebolo umožnené totožnému subjektu - vtedajšej navrhovateľke, dnešnej sťažovateľke, konať v totožnej veci pred druhostupňovým - odvolacím súdom...“

Právny zástupca sťažovateľky uviedol, že súhlasí s rozhodnutím ústavného súdu bez nariadenia ústneho pojednávania.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu krajského súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

V zmysle čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade,

ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Ústavný súd môže podľa svojej stabilizovanej judikatúry zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie predbežného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojevôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov, bolo úlohou ústavného súdu posúdiť námietky sťažovateľky uplatnené v sťažnosti proti postupu krajského súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutému uzneseniu, najmä z hľadiska rešpektovania záruk vyplývajúcich jej z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v kontexte s doterajšou judikatúrou ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva aplikovateľnou na posudzovanú vec.

Podľa tvrdenia sťažovateľky krajský súd pochybil v tom, že:

- odmietol jej odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa z dôvodu, že bolo podané neoprávnenou osobou, keďže ho podal právny zástupca sťažovateľky splnomocnený len jedným z dvoch konateľov (a spoločníkov) pričom poukázal na to, že podľa výpisu z obchodného registra má sťažovateľka *„dvoch konateľov... ktorí konajú v mene spoločnosti*

tak, že písomnosti, ktoré zakladajú práva a povinnosti spoločnosti podpisujú vždy dvaja konatelia spoločne a to tak, že k písanému alebo tlačnému obchodnému menu spoločnosti pripoja svoj vlastnoručný podpis“,

- ju nevyzval na odstránenie nedostatku podmienok konania, ktorý podľa jeho názoru spočíval v právne „závadnom“ splnomocnení na zastupovanie v napadnutom konaní, keďže bolo udelené advokátovi len jedným z konateľov,

- napadnuté rozhodnutie krajského súdu nedostatočne odôvodnil, keďže z neho nevyplýva, z akého dôvodu sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru súdu prvého stupňa v otázke aktívnej legitímácie navrhovateľky (sťažovateľky).

V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd uviedol:

„Podľa v spise založeného výpisu z obchodného registra žalobca DOPRAVNÁ SPOLOČNOSŤ s. r. o. Rožňava, Šafárikova 473, 048 01 Rožňava, IČO: 36 187 569 má dvoch konateľov: M. P. a E. D., ktorí konajú v mene spoločnosti tak, že písomnosti, ktoré zakladajú práva a povinnosti spoločnosti podpisujú vždy dvaja konatelia spoločne a to tak, že k písanému alebo tlačnému obchodnému menu spoločnosti pripoja svoj vlastnoručný podpis. Konatelia musia konať spoločne, aby išlo o platný právny úkon spoločnosti.

Preto odvolanie, ktoré bolo podané a podpísané advokátskou kanceláriou Advokát Pirč, s. r. o., kpt. Nálepku 17, 040 01 Košice, zast. JUDr. Jánom Pirčom, konateľom -advokátom, pričom splnomocnenie podpísal len M. P. ako spoločník, nie je odvolaním žalobcu.

Podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p., odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Odvolací súd preto odvolanie žalobcu podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p. odmietol ako podané osobou, ktorá nebola sama na podanie odvolania oprávnená.“

Vychádzajúc z citovaného v konfrontácii s námietkami sťažovateľky vyjadrenými v jej sťažnosti, bolo podľa názoru ústavného súdu kľúčovou úlohou vo veci konajúcich všeobecných súdov zistiť, či jeden z dvoch spoločníkov a zároveň konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným (sťažovateľka) mohol konať v mene obchodnej spoločnosti samostatne napriek tomu, že z výpisu obchodného registra (vločka č. 10646/V, pozn.)

vyplýva, že písomnosti, ktoré zakladajú práva a povinnosti spoločnosti, podpisujú vždy dvaja konatelia spoločne, a to tak, že k písanému alebo tlačenému obchodnému menu spoločnosti pripoja svoj vlastnoručný podpis.

Právne situácie popísané v sťažnosti upravuje v právnom poriadku Slovenskej republiky § 122 ods. 3 Obchodného zákonníka, podľa ktorého každý spoločník je oprávnený v mene spoločnosti uplatniť nároky na náhradu škody alebo iné nároky, ktoré má spoločnosť voči konateľovi, alebo uplatniť nároky na splatenie vkladu proti spoločníkovi, ktorý je v omeškaní so splatením vkladu, prípadne nároky na vrátenie plnenia vyplateného spoločníkovi v rozpore so zákonom. To neplatí, ak spoločnosť už tieto nároky uplatňuje. Iná osoba ako spoločník, ktorý žalobu podal, alebo ním splnomocnená osoba nemôže v súdnom konaní robiť úkony v mene spoločnosti.

Ústavný súd považuje za všeobecne akceptovateľný prístup k ústavne konformnej interpretácii a aplikácii citovaného ustanovenia Obchodného zákonníka prístup obsiahnutý v komentári Wolters Kluwer s. r. o. (IURA EDITION spol. s r. o.), publikovanom v systéme ASPI (ďalej len „Komentár“), z ktorého okrem iného vyplýva, že na rozdiel od spoločníkov osobných spoločností, spoločníkovi spoločnosti s ručením obmedzeným nepatrí *ex lege* právo konať v mene spoločnosti ani oprávnenie stať sa členom jej obchodného vedenia. Obchodným vedením sú priamo zo zákona poverení konatelia bez ohľadu na to, či konateľom je spoločník alebo tretia osoba.

Podľa označeného Komentára *„právo uplatňovať nároky v mene spoločnosti voči konateľovi alebo spoločníkovi v prípade, keď nedôjde k uplatneniu uvedených nárokov zo strany spoločnosti samej patrí nepochybne medzi práva spoločníkov spoločnosti s ručením obmedzeným.*

Ide pritom o špeciálnu konštrukciu zákonného zastúpenia spoločnosti ktorýmkoľvek z jej spoločníkov. Jej účelom je spoločníkom umožniť, aby v záujme spoločnosti zasiahli z vlastnej iniciatívy vtedy, keď orgány spoločnosti zostávajú nečinné. V zmysle tohto ustanovenia sú spoločníci oprávnení v mene spoločnosti uplatňovať nasledovné nároky:

a) nároky spoločnosti voči konateľom, ku ktorým patria najmä

- nárok na náhradu škody,
- nároky, ktoré vzniknú spoločnosti z dôvodu porušenia zákazu konkurencie zo strany konateľa (napr. nárok požadovať od konateľa, aby vydal prospech z obchodu, pri ktorom porušil zákaz konkurencie, alebo previedol tomu zodpovedajúce práva na spoločnosť a pod.),
- ďalšie nároky, o ktorých tak ustanoví zákon alebo spoločenská zmluva (o povinnostiach, ktoré zákon ukladá konateľom pozri výklad k § 135; o zodpovednosti konateľov za škodu spôsobenú výkonom ich pôsobnosti pozri výklad k § 135a);
- b) nároky spoločnosti voči spoločníkom, predovšetkým
 - nárok na splatenie vkladu, ku ktorému sa spoločník zaviazal,
 - nárok na splnenie príplatkovej povinnosti v súlade s rozhodnutím valného zhromaždenia,
 - nárok na vrátenie plnenia poskytnutého spoločníkovi v rozpore so zákonom alebo spoločenskou zmluvou,
 - nároky, ktoré vzniknú spoločnosti z dôvodu porušenia zákazu konkurencie zo strany niektorého spoločníka, ak spoločenská zmluva rozširuje zákaz konkurencie aj na spoločníkov,
 - ďalšie nároky spoločnosti vyplývajúce jej voči spoločníkom zo zákona alebo spoločenskej zmluvy.

Zákon doplnil úpravu inštitútu žaloby spoločníka, to znamená, že spoločníci sú oprávnení uplatňovať tieto nároky v mene spoločnosti súdnou cestou, pričom v súdnom konaní už za spoločnosť nemôže konať iná osoba ako spoločník, ktorý uvedenú žalobu podal.

Týmto zákonným obmedzením pôsobnosti, ktorú za obvyklých okolností vykonávajú konatelia, a zákonným delegovaním práva konať v mene spoločnosti na spoločníka (navrhovateľa) zákon účinne garantuje možnosť presadenia práv a právom chránených záujmov spoločnosti v prípade, ak konatelia vo vzťahu k ochrane práv a presadzovaniu právom chránených záujmov spoločnosti zostávajú nečinní. Efektivitu tohto zákonného riešenia navyše umocňuje skutočnosť, že v prípade podania žaloby spoločníkom konatelia počas celej doby trvania súdneho sporu strácajú právo disponovať návrhom (nemajú možnosť vziať uvedený návrh späť, nie sú oprávnení podávať opravné prostriedky alebo

vzdávať sa ich a pod.). V ktoromkoľvek štádiu súdneho konania je oprávnený konať v mene spoločnosti iba ten spoločník, ktorý žalobu podal, prípadne iná ním splnomocnená osoba...“.

Vychádzajúc aj z citovanej časti Komentára, ústavný súd zdôrazňuje, že pri konštruovaní textu § 122 ods. 3 Obchodného zákonníka zákonodarca sledoval záujem zamedziť tomu, aby konateľ ako štatutárny orgán spoločnosti, ktorý zo subjektívnych dôvodov nechce konať za spoločnosť vo veciach, ktoré sa ho priamo dotýkajú, mohol pokračovať vo svojej deštruktívnej činnosti. Na základe podaného návrhu sa konajúci spoločník, ktorý nie je súčasne konateľom, stáva v danej veci jediným oprávneným subjektom, ktorý môže vo veci ďalej konať.

Z už citovaného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že odvolací súd pri posudzovaní aktívnej procesnej legitímácie sťažovateľky nezohľadnil špecifický charakter nároku, ktorý v jej mene v napadnutom konaní uplatňoval jeden z jej spoločníkov voči druhému, využívajúc ustanovenie § 122 ods. 3 Obchodného zákonníka, prostredníctvom splnomocnenej advokátskej kancelárie. Svoj právny názor a úvahy, ktoré ho k nemu viedli, krajský súd bližšie neodôvodnil.

Zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľka, v mene ktorej konal jeden z jej spoločníkov, sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu v konaní pred súdom prvého stupňa domáhala, aby bola odporcovi (druhému z jej spoločníkov a zároveň konateľov) predbežným opatrením uložená povinnosť zdržať sa udeľovania generálnej plnej moci, pričom vo veci samej sa proti nemu mienila domáhať náhrady škody. Keďže súd prvého stupňa návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol, podala sťažovateľka proti tomuto rozhodnutiu prostredníctvom svojho splnomocneného právneho zástupcu odvolanie. Ústavný súd z príloh sťažnosti zistil, že v splnomocnení zo 14. februára 2014 sťažovateľka uviedla, že udelená *„plná moc sa vzťahuje k všetkým procesným úkonom, vrátane riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov“*. Ak za uvedenej procesnej situácie v okolnostiach posudzovanej právnej veci krajský súd odmietol jej odvolanie z dôvodu, že bolo podané neoprávnenou osobou, tak podľa názoru ústavného súdu

nerešpektoval príslušnú právnu úpravu, resp. nesprávne aplikoval príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku, a preto sa jeho napadnuté uznesenie javí ako arbitrárne a svojvoľné, ako aj nedostatočne odôvodnené.

Ústavný súd v uvedených súvislostiach poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05), v ktorej zdôrazňuje, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02). Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že vo veci sťažovateľky tieto požiadavky neboli naplnené, a preto ústavný súd považuje napadnuté rozhodnutie krajského súdu z ústavného hľadiska za neakceptovateľné.

S námietkou sťažovateľky týkajúcou sa postupu krajského súdu, že mal vyzvať účastníka konania na odstránenie nedostatku splnomocnenia (ak bol toho názoru, že udelená plná moc trpí takouto vadou), sa ústavný súd nestotožnil, keďže sťažovateľka bola v konaní pred všeobecnými súdmi kvalifikovane právne zastúpená a všeobecným súdom neprislúcha poučovať účastníkov konania o ich právach a povinnostiach hmotnoprávneho charakteru.

Vzhľadom na uvedené došlo podľa názoru ústavného súdu napadnutým uznesením krajského súdu k zásadnému procesnému excesu, ktorý odôvodňuje záver o jeho ústavnej neakceptovateľnosti a neudržateľnosti. Ústavný súd preto rozhodol, že napadnutým uznesením došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 tohto nálezu).

III.

V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

V zmysle § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Cob 65/2014 z 24. apríla 2014 bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zároveň v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodnúť o jeho zrušení a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľky aj vrátiť vec v zmysle § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku tohto nálezu).

Po zrušení napadnutého uznesenia krajského súdu a vrátení veci na ďalšie konanie bude krajský súd povinný opätovne rozhodnúť o odvolaní účastníka konania, pričom bude viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v časti II tohto nálezu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka ďalej navrhuje, aby ústavný súd uložil krajskému súdu povinnosť zaplatiť jej aj primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 €.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa čl. 127 ods. 1 ústavy boli porušené, primerané

finančné zadosťučinenie. Z uvedeného textu ústavy vyplýva, že ústavný súd môže, avšak nemusí priznať primerané finančné zadosťučinenie.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že deklarovanie porušenia práv sťažovateľky, zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci na ďalšie konanie je pre ňu dostatočným zadosťučinením, a preto sťažnosti v tejto časti nevyhoveli (bod 4 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním Advokátskou kanceláriou Advokát Pirč, s. r. o. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 € (za 2 úkony urobené v roku 2014).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Za dva úkony vykonané v roku 2014 tak priznal po 134 €, t. j. spolu 268 €, režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2014 po 8,04 €, čo spolu po zvýšení o 20 % DPH (právny zástupca sťažovateľky je platcom DPH, pozn.) predstavuje sumu 340,90 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Úhradu za písomné vyjadrenie z 19. septembra 2014 ústavný súd, prihliadajúc na jeho obsah (opakovanie argumentácie uvedenej v sťažnosti), nepriznal.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. októbra 2014